

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Љубав и покоја псовка

Реч жирија

Да ли су се писци расписали, да ли су људи стекли погрешан утисак да је жири објективан и непоткупљив, да ли је рекламирање на друштвеним мрежама учинило своје, да ли је Пирот постао озбиљна књижевна конкуренција Новом Саду, Нишу и Београду – али ове године је на конкурс за кратку причу Дома културе стигло два и по пута више статуса, причица, прича и приповетки него лане, чак покоја хроника. Њих сто деведесет четири, да будемо немачки прецизни. А кад поменуемо Германе, да додамо и то да су приче на овај конкурс пристигле не само из тастатури склоне Србије, него и из далеке Канаде, ближе Британије и понајближе Хрватске.

Жири је дакле овог пута имао не само захтевнији, већ и пријатнији задатак да одабере петнаест најбољих (статистика овде каже непуних осам одсто), а од њих награди три (1,5%). И поново се суочио с властитом субјекти-

вношћу и разноликошћу понуђених ставова, миљеа, тонова, форми, наречја, регистара, жанрова, модуса, исхода, животних филозофија како и доликује нашој великој, да не кажемо непредвидивој култури и идеологији индивидуализма.

Песимисти би то можда назвали расејаношћу, недостатком консензуса, чак неслогом – али ми, срећом, нисмо од тих. Неколицина списатеља прибегла је интертексту те смелим и софистицираним формалним експериментима. Од њих смо издвојили можда најдуховитији – *Причу која се сама пише*. Речју, и овде и тамо далеко запатила се једна врашки талентована литерарна жгадија.

Брине нас, додуше, поплава фиктивних самоубица и самоубистава или таквих покушаја, макар били вешто драматизовани као у причама *Чичка Славко буди ми друг* и *Излог апотеке*. Али има и горих ствари у животу и приповедаштву, као у истински језивим причама *Касапница* и *Пријатељи*, које нас воде за руку до дна – а на дно смо се добрано свикли. И ту најпре препознајемо традиционални кључ за описивање тежине и насиља који је утемељен у нашој књижевности (и за који су матрице понудили врсни аутори попут Булатовића и Андрића).

Поново смо на располагању имали и забавне приче на локалним дијалектима, зачињене локалним хумором – *Тепане* на пиротском и, нешто мање јужно али ништа мање весело, *Т'га за југ* на нишком. Обе списатељке приповедају о тучи, а потоња, којој смо доделили другу награду, доказује стару народну да ко се бије, тај има шансе и да се заволи (и обрнуто, како је ономад

на Сајму књига у Пироту демонстрирао један цењени писац).

Тако, полако али сигурно, стижемо и до централне, првонаграђене приче *Circulos* (на латинском, а и на шпанском, кругови). Она је – попут необично интонираних *16* и *Дежмекасти*, те споменуте *Т'га за југ* – по теми љубавна. Није ни чудо: од петнаест аутора, седам су заправо ауторке. Ето, љубави склони, на љубавно-еротске приче смо, изгледа, посебно осетљиви. И прошле године смо изволели да овенчамо једну такву. Бар нас нико не може оптужити за недоследност.

Љубав за почетак и крај: „Прво сам угледао руке винуте ка небу, потом стегнуте песнице, а с краја и усне које изговарају какву тешку псовку. Сувишно је рећи да сам се истог трена заљубио.“ *Љубав и покоја псовка*, дакле, што рече Тончи Врдољак давне 1969, док смо сви у такозваном региону још били у загрљају. Мрмљали смо клетве искључиво у себи. Сад је то чедно време, како видимо и из приложеног, далеко за нама.

Дејан Стојиљковић
Горан Гоцић

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

I награда

Лазар Стефановић • Сталаћ

CIRCULOS

– Знаш – говорила је Оља – *све почиње криком жене*. Ја почињем мемљивом вриском своје мајке у некој болници. Њеним стискањем набубрелог стомака, избезумљена исходом; како неко створење танког прореза међу ногама може испати из њеног сопственог прореза. Грудва белих мантила тискала се у себе уз навежбане осмехе и штуре честитке. Ја сам тада кмечала. Вриштала, док су се моја плућа навикавала на свет. Ето, видиш, све почиње криком жене.

Ђутао сам јер нисам знао шта да кажем. Ја нисам плакао кад сам се родио.

Говорила је тако. Звонко, дрхтураво, синкопично. Лежала је у трави, крај мазутно црног Дунава, док су се око нас сивеле силуете људи и обриси зграда у даљини. Околина је бежала погледу. Фотони су допирали с растегнутог, скоро љубичастог неба, одбијали се о њу и урањали се негде иза мојих зеница. Ја сам, у том тренутку, могао бити блед. Мирне сам душе могао бити

блед, испресецан слабашном месечином, док се полутама верала по чекињама наших постојања, застиравши тмином и небо и земљу. У даљини су улична светла држала одступницу видљивости, рањавајући повечерје својим шкиљећим летаргичним сјајем.

Оља Симовић, именом и презименом (а могла се звати и Марија, и Јована, и Јелена, и Дијана и Оливера, али не, звала се баш Оља), рођена 28. јануара 1993. године, те вечери била је сва у белом. Као у песмама. У белој хаљини, која је лежала преко њеног положеног тела. Еол је тог касног пролећа подетињио, те је витлао хаљиницом око њених кукова. Беличасти облаци од ногу пружали су се скоро у бесконачност, док их одједном нису пресекле немарно запертлане црвене старке. Изнад стомака уздизале су се два брежуљка које је делила удолина. Уздизала су се и спуштале у ритму удаха и издаха. При издасима, могао сам видети њене кључне кости, вајане за нечије спретне руке, кројене за додир. Танки, господски врат је чувао њену благо избочену браду, пуначка, модра уста и прџаст нос. Главе накривљене на страну, коса тамнорђаве боје локнала јој се око лица, на тренутке кријући мали, браонкасти округли младеж на јагодици.

Улетех јој у очи. Користио сам паузе у трептајима да пребродим, онако разбаждарен и нишчи пред лепотом, њене преплетене трепавице. Руке сам ломио и видао у исти час док сам разлиставоо сламке боје абоноса. Крочих у сами Рај. Ево, грешнице, ти што јабуку искаш, ребро мушко, човечице, прамајко, где сам ја ово?!

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

А тамо – пеге. Мале, велике, округласте, елиптичне, крупне, ситне, оне прождрљиве и оне сите – пеге.

Око пега – белина. Белило, расуто међ' капке.

Зашто лагати, смехоока Оља била је лепа преко сваке мере.

Упознао сам је нешто више од месец дана раније. Пролазећи Далматинском улицом, чуо сам слабашан туп звук наког којег је уследио урлик с балкона на другом спрату. Тамо је стајала. Простирала је веш, а једна одбегла мајица, плава с танким бретелама, полетела је ка мени. Подигао сам поглед, хватајући памучну реликвију. Прво сам угледао руке винуте ка небу, потом стегнуте песнице, а с краја и усне које изговарају какву тешку псовку. Сувишно је рећи да сам се истог трена заљубио. Вратио сам јој мајицу. Ни погледала ме није.

Случај је, истина, удесио да је сретнем недељу дана касније у неком кафићу. Седела је за столом, сркала турску кафу, колутала димом по таваници и бола очима књигу. Зид поред ње је висио, размакнут од стола и обешен попут завесе, попут заседе. У трену, погледи нам се сударише. Нисам имао куд. Пришао сам и почео да казујем своје симпатије. Насмешила се, а потом и насмејала. Очигледно, ни она није имала куд.

И тако, постојали смо, четрдесетак дана доцније, на обали, испод шума које су у крдима силазиле ка води. Погледао сам своје руке. Десна је лактила главу, а лева је била опружена на

Ољином рамену. И даље је говорила. Сада већ нешто потпуно другачије.

– Видиш ону звезду? Мало ниже од Ориона, па трећа слева. Е, то је моја звезда. Понекад пожелим да одлетим, да с висина видим град у ком сам рођена, где сам проходила. Ако бих се, пак, винола довољно далеко, дођавола, могла бих да посматрам нестанак диносауруса, прве човеколике сликаре како остављају шаке по утробама пећина, Платона како беседи, пад Константинопоља, Џојса како несано васкрсава *Уликса* и промишља о савршеном читаоцу са савршеном несаницом. Могла бих, исто тако, да посматрам и свој први корак. Неке ствари ће ми вечно фалити.

– Пусту сад то – проговорих. – Има и овде ствари које вреди доживети.

– Истина.

Примакао сам јој се. Раширила је руке. Спустио сам главу на раскршће њеног рамена и грудног коша. Ту сам желео да будем. Десну руку сам склупчао уз себе. Леву сам задржао тамо где је и била. Погледала ме искоса, нежно целивала у чело и издахнула. Неко време смо ћутали. Нисмо волели да мучимо тишину, нас двоје.

Минуту су пролазили поред нас. Шум вечерњих трамваја из даљине се гушио у испарењима јаре. На сигурној удаљености, испијали смо ноћ, лагано, гутљај по гутљај. Реших да је обнажим. Не мичући се с места, слободном шаком сам јој спустио хаљину, колико се могло. Искочила је, набрекла и отврдла, браонкаста, брадавица. Не додирнувши је, јагодицама прстију сам вијугао по ослобођеној територији недара. Милиметар по

милиметар, обележавао сам је, хотећи да нико више ни погледом не крочи туда. Када сам, охрабрен ћутњом и отежаним хуком који је сиктао из ноздрва, коначно устремио кажипрст ка набреклини, прошаптала је:

– *Noli turbare circulos meos!*

Усправио сам се. Запалио сам две цигарете и једну јој ставио међу прсте. Није дирала хаљину. Ја сам јако увукао дим. И она је. Могао сам да се закунем да сам видео сваки атом дима како се провлачи кроз њено грло и струји јој плућима. Био сам готово љубоморан на проклети никотин зато што је дотиче тамо где ја не могу. Издахнули смо у исто време.

Лежала је крпена. Непомична. Као Елизабет Елеанор Сидал, која је сатима лежала у кади позирајући свом мужу, Дантеу Габријелу Росетију за осликавање акта Офелије. Једини покрет који ју је разобличавао од пејзажа био је мах руке, све док бели филтер не би утонуо у зубе. Трепавицама је облизивала очи. Труње пепела је бестежински падало покрај ње.

Наизуст смо извукли последње димове цигарета и заболи опушке у земљу. Бела тканина на њеној надлактици је и даље стајала напола смакнута. Примачао сам јој се поново. Овог пута нисам оклевао, спустио сам расклопљену шаку на целу површ њене десне дојке. Предала ми се, како се прва жена предала на поверење Јовану Крститељу. Као жена, као Лидија по предању, тако ми се предала. Као да нема другог уточишта. Махнито сам стргао све с ње. Њени бокови крили су двадесет година чистог еротизма. Незрело девојачког, бујног, топивог еротизма. Испипавао

сам је, тражећи недоследности у њеној начетој пути. Дахтали смо, као гладни курјаци, једно ка другом. Ту, под отвореним небом.

Опкорачила ме је. Забио сам се целом својом суштином у то телашце. Продирао тамо где до тад нисам бивао. Груди су јој се мицале горе-доле. Брадавице, окружене ареолама, окружене масним ткивом. Кружница у кружници у кружници. Савршена мета за мушкост да се закује и преврне и небо и земљу, само ради трена чежње, па макар и мрео следећег часа. Заједно смо се борили са сопственошћу, са отеловљеном пасијом која је куљала некуд ван. Заједно смо тражили узмак од стварности и тренутка. Хтели смо више. Хтели смо све што постоји и не постоји. Да се сукобимо у вечној мушко-женској игри бивства, да макар крајцима ноктију такнемо почетак и крај свега.

Њено тело ми је било све што сам имао. Раскриљено мирјанско сидршите. Последњи камен за под главу. Све друго сам изгубио успут, побацао. Решио се свега. Свега, сем те женскости која се клатила на мени. У мени – била је крв. Крв која се из утробе спушта до слабина. Крв која млачи межуножја. Крв која је међаш двојству, бедем о чије се хриди самоћа таре и мрви као да је никад није ни било.

Време се котрљало. Полако, брзо, нејасно је. Кога је брига, на крају крајева. Пролазило је, кажем. На срећу. Или несрећу. Као да срећа и несрећа имају ишта с тим.

У бујици доживљаја, огласила се тоном који, верујем, ломи чаше на другим континентима. И заћутала. Гробну тишину ружили су само ритми-

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

чки уздаси и зној. Били смо ломни. Смртно ломни; занемели. Свест нам се у етапама, као ледени цијук кошаве, враћала. Враћала нас у живот. Овај живот, где смо двоје, свака за себе. Претходни трен се тада већ чинио као далеко, давно спаљено прибежиште љубавника.

Трајање је заблуда, схватих. Све што има почетак, краја подједнако мора имати.

Наднесена нада мнош, изгледала је као Афродита, тек рођена из пене.

Придигла се, посела крај мене и запалила две цигарете. Пружајући ми једну, задихана, насмешила се и казала:

– Је л' сам ти рекла да све почиње криком жене?

II награда

Тања Бурђевић • Велико Градиште

Т'ГА ЗА ЈУГ

Буцо сам по контињеру, бијо сам гладан к'о пцето јел' су затворили ону кујну за слепце 'де сам се ранио... Јебем јим све по списку лоповску, и то ми узели – чорбуљаке неке никак'е али сам бар сркн'о нешта топло, ако у'ватим ред... Сад сам тражио некога буђавог 'леба да га покиселим и појем, за друго се нисам ни над'о, шта ћу, сирома... Кад оно – влаша црног вина, цела целцијата. Мислим се, кој' ли је лудак ово бацијо, у главу га луду, али 'фала му, к'о брату, волим ја да попијем више нег' буђавог 'леба... Ал' ме рокну нешта по глави, окрену ми се мозак натрашке, 'мал' падо'. Вртуна ми пред очи страшна али видим бабу, каку бабу – бабетину, држи торбу у руци већу од ње и замањује с њом да ме опет млатне... Јебем ли ти сунце жарко, баба да ме бије, до'ватим ју за рукав од капут, већ је и бијо и'цепан, оста мени рукав у рукама. Она 'оће јоште да се бије, има и неки штап, па се к'о мачује нешта, к'о у филм о самураји... Све ти јебем! Док сам ју отим'о штап, закачијо сам ју сукњу неку к'о

чергарску, спала ју, ал она испод, сунце ти жарко, има јоште пет сукњетина! Нема ју шака јада, кад сам боље вид'о, спала ју марама, рашчупет'о сам ју оне три длаке на глави, јоште само онај један зуб да ју истерам, па ништа од ње...

– Мајмуну матори, гомно једно гомњаво, бијеш жене... пцето... курјаку!

– Бијем само маторе вештице как'а си ти, вештицо права најгрднија!

– Једи ти гомна, друго и немаш, бедо. А влаша је моја, прва сам је снимила!

– А ти си, по прилици, нека бујерка са те сукње и ту торбекању, а!? Влаша је моја.

Опет смо се до'ватили, сад јоште горе. Ицеп-па' ју ја и оно мало капута, и торбу ју покида' али изгреба и она мене са оне штрокаве канце, крв ми прозврца. 'Тео сам да ју убијем кад сам видео крв и крено сам на њу али сам обалио влашу у том дерту. Стајали смо ко два смрзла гомнета и гледали како се вино лије по блату. Ако, мислијо сам, у инат баби, нека се разбило. А баба поче плакати. Плаче баба к'о да ју неко умро. Па седе у оно блато, жалосница. Сунце ти жарко, нисам знао шта ћу, седо' и ја, па и ја поче' плакати. Плакали смо ваздан, за све паре које немамо, ова матора и ја... Смирила се баба мало, узе торбекању, извади из ње 'леба, поломи на пола и даде ми. Извади кобасицу неку мало смрдљиву, поломи и њу на пола и даде ми. Муљали смо оба и ћутали. На крају баба извади и чокањче са неку брљу, гуцну она, гуцну' ја, опет она, опет ја и тако...

Прошло је, богами, времена и времена од оне битке а баба је јоште поред мене, ево је, греје се уз мене. И ја малкице уз њу. Није се пролепшала, пацов ју није раван, как'а је. Али право да говорим, нисам ни ја леп, истина је да смо ми баш једно спрам другога. Тако нам је лечка и лакше, она се некако боље снађе а ја ју браним иза ћошке, ако треба, од ваки каки сам бијо ја... Ономад сам, поради оне разбијене влаше, променуо мал' моју филозофију, мал' сам утањио са беснило. Баба је неписмена а ја као мал' нисам, прочито сам на тикету од влаше „Т'га за Југ“. Ваљад то значи нека туга за ону стару Југославију. Кој' ће ми мој да тугујем и са вино кад ми ники не брани ни 'вако. Да писа' да је крв од медведа или ждребца ил пастува некога, па да се сикирам ка мушко доживотно. Овако је баба мирна доживотно са сви њени девет сукњи.

III награда

Милијана Радић • Београд

Цимерка

Врата стана који изнајмљујем, одавно, не дихтују добро. Кад се, доле, на улазу, она главна, метална, интерфоном и црвеном тачкастом камером, те *password protected*, отшкрипе, јак цуг се провуче све до трећег спрата, и код мене се чује онај *паф* који одшкрине *the doors*, таман толико колико кључ и стара руска брава (окрене се наопако од кретања казаљки на сату) дозвољавају. У реалном животу мера и јединица времена, то је око центиметар-два. У ништа мање реалном, интраперсоналном и мом сукрвичасто интимном свету, тај мах од пригушеног и тромог избијања из футера може да значи свашта: да се неко, пуних цегера враћа се пијаце, да се клинци бахато зајебавају с *Monte Carlo* цигаретама исред зграде, да се неко сели, да председник кућног савета чачка и катанцем гвожђује кавез за бицикл, који му је општина наложила да уклони с травњака. А понекад, ноћу, тај звук разглављивања и навале ваздуха на једна, бела, танка, вибрирајућа врата, за мене, у полусну, значи:

опасност! Провалник! Агресија! Будим се тако и смирујем, смишљам прихватљива сценарија: неко се враћа из града, неком је позлило, неко иде – враћа се – живи, и хајде да опет заспим јер све је у реду. У тим тренуцима, јако јако ми недостаје друго људско биће да му кажем: „Лоше сам сањала“, „Мокра сам и уплашена“ или „Молим те провери има ли кога на вратима“.

Са осталом столаријом у стану стојим нешто боље: иако стари прозори, са оном металном квачицом на дну окна, добро затварају. Недавно су забојени белом фарбом, нема цуга и држе се достојанствено, као оне скоцкане *milf* Госпоце из превоза које њушкам сваки дан. Проветравам. Често. Испод прозора цигља неколико стабала, не знам тачно којих, мени је све или јасен или зимзелено, па рецимо, да је ово јасен и можда по која липа. Проветравање је, такође, због тог зеленила ноћна мора. Неке чудне бубе, зелене и масне, величине стршљена ми се увуку у кућу, чују се као авиони из Другог светског рата и крију у плафоњери, а ноћу ме плаше. Од када је почела зима, има их слабије, готово и нема, вероватно су шћућуриле негде своје потомке а оне, саме, невољно „бациле кашику кроз прозор“, односно, обамрле од ниских температура и глади празних крошњи.

Ипак, један инсект је преживео и одомаћио се. То је најобичнија досадна црна мува, она што има бакарну позлату на трупу која се понекад чини и зеленкаста. Има већ неколико недеља како је код мене. У купатилу – ето је. Кад крчкам какав интегрални чорбуљак – опет она. Шминкам се –гледа ме. И не само што ме гледа, као да је

почела да ме охрабрује, све у фазону: „Супер ти је тако, само цепај, ја сам овде, чувам наше царство“. Е баш тако је почела да се понаша.

Размислим рационално (читам на Википедији): „*Calliphora erythrocephala* је дужине око 10 mm и живи у становима од марта до новембра месеца. Тело је плаве боје, металног одсјаја, а на трбуху се налазе беле длачице. Полаже јаја у материје животињског порекла најчешће куваном и свежем месу, а могу се ларве наћи и у ранама и цревном сиситему човека.“

Значи, заразна, значи опасна, значи мораћу да је се решим, убићу јебenu муву која ме дочекује месецима, зврнда око главе, терам је рукама и обожавам њено чипкасто црnilо. Узмем крпу и пресечем: сад ћу да је рокнем! Замахнам невешто пар пута из рамена, горе доле, бијем и млатим по ваздуху и пустим је да оде у ходник. Нека је још мало. Данас када одем на посао, све ћу прозоре широм отворити: „Свет је твој“, желим да јој кажем, „Нећу те отровати *Nivea Fresh* дезодорансом, само иди од мене, исели се, не требам те, пусти моје хемоглобин крвне плочице и цревну флору, молим те“. Одмах осетим конфликт: слабост и немоћ када пожелим да је се решим; а опет, неку топлоту, сигурност и солидарност знајући да је у кући, и да чува све од треперавих врата наовамо. Ризикујем. Ризикујем услед фантазија и усамљености да су ми инсекти пријатељи, а заправо преносиоци су зараза. Потпуно свесна тога, ризикујем и схватам да не могу другачије.

Можда би требало да заменим јебена врата и спасим себе константног страха од језивог

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

одпухивања у току ноћи. Можда да нађем цимерку од крви, меса, те идеала, и тако побегнем од усамљености, а врата, разјебана, нек остану да зјапе. Да убијем мушицу? Порадим на самосталности и зависности о другима? Можда да сачекам крај новембра да оде сама. Ено, баш сад је у кухињи, врти поред тигања испод чијег поклопца се гриловало месо на маслиновом уљу. Истераћу је кад-тад.

Владимир Тимић • Панчево

16

Ушао је у шеснаестицу код моста. На том месту су му се вртеле увек исте асоцијације: раван кров, згодан за снимање спота који је већ толико пута изрежирао у својој глави; прелаз на коме му је погинуо рођак кога никад није упознао јер је то било пре него се уопште родио. Размишљао је о томе шта странци прво помисле кад улазе у престоницу и виде шта виде; једино су *јапанци* одавали утисак какве такве метрополе. Овај пут се није нервирао по ко зна пут на тему града на реци који бежи од реке. Да, често пореди Парламент у Будимпешти са стовариштинама у Вилиним водама.

Овај дан је посвећен последицама доброг осећаја, сигурно је помислио и све је нагонило ка томе. Музика у његовом телу га је самозадовољно водила кроз не толико ужурбани пулс града. Воли да краде енергију од лепоте жена и зграда која види кроз стакла аутобуса. Присећа се да је као дете мислио да је сива боја *намерна* боја фасада. Утолико су јаче адреналинске инјекције свеже окречених дивних старих фасада с цоклама. Некад су се зграде правиле да би трајале. Како је дивно удахнути нови живот старом!

Она, међутим, није могла да верује да ће јој се још један климатски леп дан клацкати на

амбису дезоријентисаности и бесмисла. Све што је одувек желела јесте да зна *шта би то могла да жели*. Присећала се речи покојног оца о обавезном школовању и целоживотном усавршавању. Тај добри, прости човек, гурао је вечито друге како би анулирао своје необразовање и заборавио сиротињско детињство. У малом стану картонског насеља које је с градом имало заједничко само таблице и маркицу за превоз, поред болесне мајке, није било места за живот у боји. Кисело се насмеје сама себи кад се сети некадашњих другарица које је, као, болело уво за све, док су са стране биле добро материјално потковане или бринуле за своју будућност на овај или онај начин. Веровала је у стваран и заједнички живот *перја на поветарцу* а остала усамљено *перо у олуји*.

Зато се увек одушевљавала жутим преливом од јаја на кифлама и необичном колекцијом пернатих шешира госпође Теофиловић чији је аранжман сваки пут *анфас* проучавала док би ова бакица неспретно паковала поменуто пециво. Иако их је делила и генерација, и класа, и образовање, две су усамљене женске особе традиционално око седам и нешто размењивале, осим новца за робу, чисту и непатворену љубазност. Више од уобичајеног односа купца и продавца, свакако мање од пролетаријат-другарства типа *де си комио!* Довољно ли је пет минута пити воду у оазису да би се преживео цео дан у пустињи?

Како људи могу да ратују кад постоје дани попут овог? – сигурно је помислио он, па вероватно закључио да ратове започињу они с

вечним снегом и ледом. Скоро пуца, вриштао би, боји се да му добра енергија не побегне па се зауздава и притом осећа угодне жмарце иза ушију и рамена. Уплатиће лото. Наћи ће девојку. Да студира дао би испит. Фасциниран је толиким бројем аутомобилских змија које иду паралелно, мимоилазе се или укрштају у савршеном реду. У таквим тренуцима би увек из малог мозга извлачио тонове *Crosstown traffic*, изнова и изнова режирао спот. Распоредио би, тако у глави, да се поклопи неки хајлајт из саобраћаја (на пример, претрчава плавуша ван прелаза, нагло кочи бус или радници крпе пут) с хајлајтом песме – фамозни Хендриксов соло на чешљу и гитари истовремено. Змија је овај пут застала да пропусти неку дужу и компликованију змију, чији је реп можда у Теразијском тунелу, или на Бранковом мосту, или ко зна где. Довољно за сагледавање детаља које иначе, у брзини, елиминисемо као мање битне: бршљан *на зиду високом*, дечак се смеје из своје собе (која је, у ствари, орманом преграђена салонска просторија), стилски успешно дозидани нелегални квадрати на дивну стару зграду, пекара која није претрпела модернизацију...

И онда је видео њу.

С пулта је метлицом уклањала мрве од пецива. Најтеже је било склањати делиће бурека, јер би се лепио на површину због масноће, а ноктима се ухвати тек сваки трећи комад. Шпиц је прошао и то је битно, помислила је и обрадовала се скором сусрету с никотином. Купиће од бакшиша највећу чоколаду с лешницима, и увече с телевизором и фенил-аланином започети путо-

вање ка краткотрајној срећи. Она не прати серије, јер има сопствену; додуше сваког дана је иста епизода на репертоару. Апарат је укључен само да би се у просторији остварио неопходан кворум друштвености.

Гадила се новца, не као потребе и покретача друштва, већ као предмета. Милиони људи отпушавају канализацију, чисте лук, пишају, фарбају, бацају смеће и не перу руке после тога, а врте исту новчаницу. Патолошки се дезинфиковала после сваког контакта, па је вероватно остала без епитела. Међутим, имала је необјашљиву потребу да, насамо наравно, помирише сваку ту новчаницу – као да сваким удахом може ући у нечију животну причу. Чију год, свакако занимљивију од њеног живота, мислила је. И док се мрштећи (а увек се мрштила након мирисања) фокусирао с црвеног Ђорђа Вајферта, на црвени аутобус у великом кадру, њен се живот управо мењао а да то није знала.

Он је био фасциниран. Одушевљен је девојком која мирише паре и најслађе на свету се мршти, једнако као и својом способношћу да уочи свакакве занимљивости. Видео је тог дана много лепших и згоднијих девојака, али није одавно видео такве срнеће очи да сјаје из тамне соцреалистичке шуме огуљених стабала и офуцаних вукова. У тренутку је заиграо зајебант у њему који је на сваки начина настојао да насмеје једно нерасположено лице иза једног затвореног прозора и кроз једна отворена врата. Кривели се, зрикови очи, трљао теме као мајмуни, имитирао оне куце-клималице из аутомобила,

свирао трубу прстима на носу и шта све не. *Имам мисију и остварићу је*, сигурно је био његов мото.

Није јој било јасно шта се дешава. Од почетне укочености, све је више обузимао неки нови, или давно заборављени осећај. Задовољство. Осетила се важно, иако је знала да за неколико секунди остаје само сећање на тај *инцидент*. Биће довољно и пола чоколаде вечерас. *Боже, како је то лепо кад ти се мушкарац смеје, не подсмева*. Након само неколико секунди била је спремна да му се потпуно преда. Реалност је ипак сурова: *аутобус креће за који секунд и овај делић пажње постаће делић камена на огромном, правом путу безнађа тј. мог живота* – сигурно је помислила јер је на тренутак мало скратила поглед.

Његов егo није дозволио ни краткотрајно прекидање овог јединственог споја. Реаговао је на њен краткотрајни *пад*. Као да је скупио инспирације са свих меридијана, и само је емитовао, емитовао, емитовао... Вратио јој је осмех, али не пређашњи, већ неки давно, давно пређашњи кад су снови заузимали знатан проценат у односу на реалност. Залепио је лице на стакло као клинци на екскурзијама, и толико ју је насмејао да је премијерно видео и њене лепе зубе. Био је срећан. Била је срећна. Били су срећни. *Само да јој не зазвони мобилни. Само да не уђе муштерија. Само да нема дечка. Само да не крене аутобус*.

Аутобус је кретао. Чуло се оно карактеристично *цксс*, уз спуштање ручне и убацивање у прву. Он је изгубио осмех. Одлучувале се стотинке. *Шта сад?* Шеснаестица је, чини се деценијама, прелазила тих неколико метара, док је он по први пут престао да гледа у њу, све време траже-

ћи нешто по торби. Кад је напокон обзнанио прозору садржину папира по којем је претходно грозничаво писао, пејзаж иза стакла су увелико биле неке глупе парфимерије и апотеке. Разочаран, фиксирао је поглед на одређеној висини, гледајући а не видећи, и тек се код Дома омладине сетио да спусти и руке и тај папир. Дечак на седишту преко пута му се подсмехивао. Ово је први пут у животу да жели да је зима и да су замагљена стакла. Ово је први пут данас да није у тоталној хармонији.

И она је остала укочена и замишљена. И без осмеха и разочарана. Кад је најлепше било, зазвонио му је мобилни. *Девојка, сигурно. Немогуће је да такав окрепилац душе нема девојку.* Још пар секунди се уништавала, а онда почела да облачи оклоп безнадности и свакодневице. Зацртала је себи давно ритам који је сигурно неће усрећити, али ће је мање унесрећивати. На радију је певао Шеки Турковић.

Чула је да је неко ушао, али није видела ко, јер је брисала најнижу полицу испод пулта. *Који ли је сад мајмун, да ми још улепша дан,* сигурно је помислила уз разочарање што никако да испуши ту цигару. Кладила се сама са собом: *неки шофер, зидар, Јовић, Онај сељак из трафике...* Прешла је још једном крпом преко полице, на којој су били остаци неке налепнице.

„О, госпођо Теофиловић! Па, је л` сте нешто заборавили?“

Фина бакица је, видно срећна, затворила ташну у коју је трен пре тога спаковала наливперо свог покојног мужа, и из друге руке

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

пружила паперић с нечијим бројем, невешто,
чинио се у великој журби исписаним. Мобилног.

„Јесам. Заборавила сам да ти кажем – *живи!*“

Борис СТАРЕШИНА • Пирот

ЧИЧКА САВКО, БУДИ МИ ДРУГ

Чичка Савко воли, колико му то здравље допушта, да се шета поред акумулационог језера. Вода у његовом телу је надошла, осећа плиму у зглобовима, ноге су му отечене, шкрипаво дише. Носио је сву ту лоше распоређену воду у себи до оне језерске, боље организоване. Вода има способност памћења, веровао је, али је та његова, изгледа, била приглупа; није се мрдала с погрешних места у чичка Савковом телу.

Некада је био морнар, нема тих мора и океана који га нису осолили и поклапали таласима. На једном маратонском путовању био је капетан брода – тешке, дугачке и дуговечне грдосије именоване „Краљица Пацифика“. У својству капетана, чамцем је са брода ишао до индоженанског острва Борнеа, чији су му староседеоци поклонили две умањене људске лобање, које још увек чува у сандуку-сваштари испод прозора спаваће собе.

– Преноћим у Бангкоку – причао је некада, сада више не. – Пробудим се ујутру, у неко доба, две жене леже поред мене, схватим да је мој брод већ испловио, морам да га стигнем како знам и умем, а више ни пребијене паре немам у џепу, све

сам потрошио на жене. Хатаи и њене колегинице солидаришу се са мнош, скупе новац и дају ми да се укрцам на неки брод који ће стићи онај мој до следеће луке. Све те жене имају тужне приче, и све одреда су људи.

Чичка Савко неће код лекара. Не мрзи лекаре, никога не мрзи. Допустио је себи простор у којем констатује ствари и појаве, а констатације су му такве да је изабрао склањање од ствари и појава. Овде су сви крај срца, као да једва чекају да буду крај срца због нечега.

Шетња поред језера и умара и одмара, усредсређен је на боје и звукове, воли да доживи сваку боју и звук, неко би то назвао концентрисаношћу, али чичка Савко је једноставно био свестан околине, много више него различитих бића у тој околини. Нека бића ометају вибрацију свеукупног окружења, друга се у њу уклапају, трећа јој доприносе, дивота за онога ко уме да осетимноштво међусобно прожимајућих треперења.

Данас је чичка Савку осамдесет други рођендан и решио је да се убије. Заборачиће у језеро, ходаће до дубине на којој ће морати да зарони још дубље, према средини језера. Једноставно је решио. Ето. Научио је довољно лекција за овај живот, нема намеру да савладава нове, вазда има нових лекција и све су примамљиве, наравно, радозналост је благослов и проклетство. Дани су му постали исти, сваки *истији* од оног претходног, а енормна количина задржане течности у њему није му дозвољавала енергичнија батргања из такве свакодневице. Зашто мучити и себе и околину? Ионако је седамдесет

пет процената састављен од воде, а можда и читавих деведест процената, ако се урачунају и несређене воде нагомилане у његовим ткивима. По некој логици, требало би да се раствори као шумећа таблета у језеру.

Десетак дана уназад падале су кише, много се дажда сручило са неба, земља је била импрегнирана и испуштала је вишкове воде из себе. Земљин регулаторни механизам за одстрањивање претеране количине течности био је пуно ефикаснији од чичка Савковог. Јутарња измаглица претворила се у маглу, која није имала намеру да се развеје ускоро. Напротив, бивала је све гушћа, толико да су сунчеви зраци испрва били дифузни, затим су се пригушили, да би на крају и само сунце нестало.

Било је милина шетати се сам, одвојен непрозирном белом копреном од остатка света. Магле су појавности за себе, спречавају потпуно виђење стварности, а дозвољавају субјективно-стима да бујају у мноштво нових стварности, сепарисаних једна од друге, сакривених и потуљених, и изнад свега самодовољних.

Могао би овако ходати сатима, само да га толика влажност не гуши, откако је отишао са мора и напустио онај јодирани ваздух, има проблема са астмом. Али, смрт може да сачека још мало, овакав осећај уживања није имао деценијама, а при томе је био ведрога духа, чак и са осамдесет две године препуне сваковрсног животног товара. Чак и поред одлуке да се убије.

Ако није могао ништа да види, макар је чуо: шум оближње реке, цвркулт птица, кркетање жаба. Звукови су били пригушени, али недво-

смислено су казивали да негде тамо свет и даље постоји.

И његов најбољи пријатељ је скончао у магли. Прегазео га је авион при полетању. Видљивост је била смањена, нечијом грешком авион је добио дозволу за полетање, а чичка Савков пријатељ се, ко зна како, пијан обрео на писти. Нема лаког пута у рај.

Уверен је да му ни синови неће много замерити на овој одлуци. Научили су га, не без муке, да користи Скајп, па се чују повремено, не може чешће јер у страниј држави је рад, рад и само рад. Из истог разлога се и не виде често, понекад и по више од годину дана. Оставиће им стан иза себе, а није то било какав стан; преко-океанска пловидба је имала и својих добрих страна, посебно економских. Моћи ће да га продају, да живну мало у том иностранству, успомене се ионако чувају на неким вишим нивоима од појавног и материјалног. Волео је тај стан, али откако је остао без жене, постајало му је све теже и мучније да гледа како самоћа нагриза зидове.

Одавно је научио да „синтетише емоцију“, тако је назвао повратак у неки прошли догађај кроз осећања која је имао у моменту његовог одвијања. Имао је много усамљених часова да се бави тиме. Повезивао је садашњег себе са собом из прошлости, преко емоције, и маестрално је овладао том игром, толико да је успео да доживи целокупност свог бића у сваком тренутку постојања, стопивши се са свим својим досадашњим ја. Након тога је решио да се убије. Има ли се шта

више очекивати од овог живота после најдубље самоспознаје?

Дакле, план је следећи: накрцаће одећу камењем, да не може изронити тако лако, и свом снагом пливати надоле, у дубину. Пепео пепелу, прашина прашини, а вода води. Више од пола живота је био везан за њу, ред је да у њој и окончча.

Скренуо је са стазе према језеру, тражећи успут камење, колико је могао видети у магли. Пришавши обали, учинило му се да назире неке контуре недалеко од места на ком је био. Кренуо је и наишао на дечака, не више од дванаест-тринаест година старог. Имао је коврцаву плаву косу. *Златокос*, помислио је чичка Савко.

– Здраво – рече дечак.

– Здраво – рече чичка Савко. – Да се ми не изгубимо у овој магли?

– Ја нећу. А теби то ионако није битно – рече дечак. Чичка Савко га је збуњено погледао.

– Како се зовеш? – питао је дечак.

– Саватије.

– Саватије... – понови дечак. – Чичка Савко. Могу да те зовем чичка Савко?

Климнуо је главом, још више збуњен.

– Трајаће још два дана – рече дечак показујући на маглу.

– А ти све то тако лепо знаш – рече чичка Савко.

– Знам. Могу да видим ствари. Све је провидно – дечак се окренуо према чичка Савку. –

Зашто хоћеш да се убијеш сада кад си спознао ко си?

– То је ваљда испуњеност. Крај задатка. Не знам, осећам тако. Дуг пут је иза мене.

– Добри људи не треба да скончавају пре времена – рече дечак.

– Пре времена! – насмеја се чичка Савко. – Ја имам осамдесет две године, младићу.

– Испуштали су језеро. Нарасло је од оних киша. Сад је ниво воде мало изнад појаса – рече дечак. Чичка Савко је одједном сав клонуо и покуњио се.

– Тужан си? – питао је дечак.

– Ја сам сам. Спознао сам себе, а сам сам. Последњег пријатеља сам изгубио пре него што си се ти и родио.

– Хатаи је и даље жива. Сви морнари на свим бродовима знају легенду о њој. На улазу у залив, она стоји на својој барци са црвеним светиљкама, а они јој кличу и обасипају је новцем у част прошлих времена. Има деведесет година. Двапут је помислила на тебе – рече дечак.

– Хајде, идемо одавде – рече чичка Савко, скривајући влажне очи.

– Чичка Савко, буди ми друг – рече дечак. – Ни ја немам пријатеља. Моји вршњаци мисле да сам луд зато што видим ствари. И ја сам сам.

– Идемо – рече чичка Савко загрливши дечака, док је другом руком брисао очи. Запутили су се лагано према Граду, кад су им се придружила и три пса луталице, а магла је почела да се диже.

– Рекао си да ће трајати два дана.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

– Слагао сам те.

Неко време су се ћутећи удаљавали од језера.

– А јеси ли слагао и за... – али тада су три пса почела да лају, тако да се чичка Савко и дечак више нису чули.

Гавра ВЛАШКАЛИН • Зрењанин

ДЕЖМЕКАСТИ

Овде је увек некако вруће. А ипак, она је хладна и личи на нејебану кују. Тако ми се чини. Први пут сам је видео, онако у пролазу, у кући у којој он, сав дежмекаст, живи са својом мамом.

– Здраво! – нема осмеха код ње. Само кез.

– Хеј, здраво! – отпоздрављам са осмехом.

– Брзо ћу се вратити. Само да је одвезем кући – каже ми он.

Они одлазе, а ја остајем с његовом мамом, која ми својом ћутњом све говори.

Пре њега је имала два безвољна покушаја с мушкарцима, али је брзо одустала, или су одустали они, не знам.

Њему је она била прва у свему (и последња, како ствари стоје). Од почетка њихове везе Дежмекасти, карактерно слаб и сексуално безвољан, није успевао да унесе жар у њихову везу и да јој постане чврст, поуздан ослонац. Она се помирила с тим, постала је индиферентна према свему и све више се запуштала.

Живот им се смрдљиво котрљао.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

У први мах ми је био симпатичан. Једно време је радио у мом ресторану. Био је спољни момак и добар пријатељ многих мојих познаника. На препоруку некога од њих сам га и запослио.

– Да га човек на рану стави! – кажу.

А Дежмекасти је чир гнојави. Само, нико га није стиснуо, па не знају. Нисам га ни ја нешто посебно стискао, али имам нос за људе.

Некако је постао део мога живота. Често смо путовали сами преко границе. Ауто-пут, ноћ, музика у колима. Он и ја и пуно приче. Причао је углавном Дежмекасти. Како је увек био у праву! И увек је нека невоља ударала по њему! Не само да је пљувао друге, него је почео и по њој.

– Па, што сте онда толико дуго заједно? – питам.

– Ах! – одмахује руком.

Али, ипак, нисам ни сасвим замрзео ону његову кучку, безосећајну, хладну. Нисам се баш навукао на његово пљување по њој.

Од када су се венчали живе у њеном стану. Он свакога дана одлази до своје маме по ручак.

Често сам код њих, када полазимо на пут или се враћамо. Њена хладна незаинтересованост увек нас испрати или дочека, онако у пролазу, од дневне до спаваће собе.

Одмах по повратку с пута он оде у кухињу, да опере данима накупљене прљаве судове, или узме у наручје дете, да га нахрани.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

– Ја га подижем – каже. Упиње се да све сам ради по кући. Тиме купује себи простор у њеном животу.

Она од куће продаје парфеме које он доноси од преко. Неће да ради, а могла би да предаје у школи. Остао јој је један испит и упорно не завршава факултет, пребацујући му да јој то не омогућава. Овако јој је потаман.

Питам га:

– Како је увек у беспарици?

А он каже:

– Не даје ми паре ни робу да обновим. Све потроши!

Мислим да му не набија рогове. Нема ватре у њој, али осећам да има нераспаљеног жара. Али, тамо доле (али и уопште) је потпуно запуштена. Дежмекасти не јебе. Као да нема ону ствар, а ни вољу, изгледа?

Упркос свему, почела је да ме интригира. Дограбићу је... Све се у мени напиње. Једном ме пустила у спаваћу собу, да видим кревет у којем спава. Не, не могу! Поред кревета три пепеларе пуне пикаваца, данима их не празни. Како може у том смраду да спава!?

Други пут у кухињи: сад ћу је преко судопере... Не, не! Нагурава нагомилане судове: све зелена буђ у њима!

Онда смо били сами у дневној соби. Отвара орман. Прилазим јој с леђа...

– Погледај мале мачиће! – показује.

Не, не! Не верујем шта видим: олињала мачка се омацила међу њеним вешом.

Прошло је више од годину дана од када је нисам видео.

Долази ми у сусрет. Пролеће је убризгало свој еликсир у све. Сунце греје, сенке грана и листова кестена играју, трепере по тротоару, по нама, док долазимо једно другом у сусрет. Гледам: као да то није она. Сва је некако другачија. Да се окренеш за њом. Сјај из ње избија. Дуга, црвенкаста, валовита коса пуна је свиле. Осећам магију њених очију док ме гледа.

– Здраво! – кажем. – Шта има ново?

– Почела сам да радим. Држим часове биологије у једној школи. А ти?

– Ништа посебно. Ресторан, обавезе...

– Видимо се – осмехујем се.

И она се смеши.

Дежмекасти опет кука: развели су се! Није желела више да га гледа. Вратио се у мамину кућу (у међувремену, мама је умрла) и живи сам.

Кажем му:

– Што јој стан адаптираш! (горео је, због њене немарности). – Пусту је нека се сама сналази.

Неће.

– Шта ћу, због детета, моје је.

Негде у Скандинавији Кнут Олсон седи за компјутером и куцка по тастатури.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Она седи у својој соби. Ноћ је одавно одмакла. Цигарета јој је у устима и дописује се с Кнутом. Тако већ месецима. Уз екран, преко тастатуре, њихови прсти се додирују. Без изговорених речи шаљу једно другом делиће својих душа. Она се спрема да иде у Скандинавију. Удаће се.

Дежмекасти продаје мајчину кућу. Купује авионске карте за њу и дете. Даје јој доста пара (*због детета* – каже). Он ће живети у њеном стану, да не плаћа кирију за неки други, а и да га чува. Тако су се договорили.

Вече је. Олсон стоји у холу аеродрома и чека Хладну душу. У њој ће наћи толико тражену топлину.

Све је добро прорачунала. Сада у резултату те рачунице уживају она, дете и Кнут, обилазећи фјордове.

Дежмекасти једном недељно види дете, на екрану компјутера. Купио је себи нови бицикл са широким сицем јер му се дупе раширило и расцветало.

Мало пљује по њој:

– Види шта ми је урадила!

А мало се хвали:

– Доћи ће на лето све троје.

Више не разговарам с Дежмекастим. Био сам у праву што се оног гнојавог чира тиче. Гледам га пре неки дан у пролазу: сисе су му баш нарасле и одвисиле. Ипак, ужива у свом филму.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

А тамо далеко на хладном северу задовољну
душу балканску греје хладни Кнут Олсон.

Андрија СТАНУЛОВИЋ • Пирот

ДОК СЕ ОЧИ НЕ НАВИКНУ НА МРАК

Једино што је тих дана уживало пуноћу била је густа магла. Чини се како је могла бити разграђена само пљувачком човека склупчаног на улазу познате пекаре, који машта о меким јастучићима ваздушастог теста. Заправо, нико не би могао прецизно одредити јесмо ли ми, гутачи магле запушеног носа, побеђивали у овим играма глади, или је, пак, магла предатор којем смо се случајно заплели у мрежу, журећи кући на шољу црног чаја.

И шта ако нам вештина гутања магле свима дође главе, ако нас пљувачком присутности она почне раздирати изнутра, што бисмо схватили тек оног дана када у испегланој марамици угледамо испљувак крви, након дугог кашља?

Све велике туге настају у мемљивом кутку бића, где љубав према себи скрушено клечи, гребући буђ са својих очних капака. Знао сам. Време је.

– Хм, страشان је само почетак, док се очи навикну на мрак. Страشان је само почетак, док се очи навикну на мрак. *Страشان је само почетак, док се очи навикну на мрак*, изговорих по трећи пут и смогох снаге да их коначно затворим.

Призор је подсећао на пећину са високом таваницом, која је бивала осветљена бакљом моје претпоставке. Опрезно заобилазећи сталагмите, пазећи куда корачам и пропињући се на прстима уперих своју бакљу навише.

– Оно што тражим не налази се овде – промрљах у себи и опрезно се упутих дубље, у тмину која није обећавала ужитак, али је била прихватљивија од реалности која не обећава сан.

И тамо, настањена у пукотини бића пулсирала је слузава, црна израслина, гнушајући се светла моје бакље. По аутентичној хладноћи, какву само страх уме да произведе, са сигурношћу сам знао да сам наишао на узрок своје разуђености. Заглављена, из процепа личности пулсирала је кривица, која је временом стасала у јединку. Јединку која је живела у мени свих ових година, која је уместо мене пила јутарње кафе, одлазила у кревет и водила љубав са онима које би је добро храниле, која је говорила људима опоре ствари, какве ја не бих.

Испрва се притајила, сакривала иза приче о меланхолији с којом се родиш, о трагедији која живи у густој крви аорте, крила се иза маски лоше карме и идеје о великој туги.

Знао сам да је време и обгрливши се рукама почех испрекидано да говорим како опраштам себи и да сам увек радио најбоље што умем.

– Опраштам себи. Увек сам радио најбоље што умем. *Опраштам себи. Увек сам радио најбоље што умем*, зачуше се звонке речи, које су добијале облик мојих ребара и тонуле у зидовима овог сметлишта које називаше храмом душе.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Мој плач није ни започео, када ме на површину извукла звоњава телефона, попут ужета које се спушта радозналом алпинисти. Био је то сасвим уобичајен позив на кафу. Умићу лице, очешљати косу и обући нешто бело, у знак опроста којим сам се даривао, симболично ћу прославити свој нови почетак и осећај лакоће са којим ћу ходати од сада.

Башта кафића била је пуна људи, једино су се крај прометног улаза у кафић разбашкариле две празне љуљашке, као поручене. Окупан захвалношћу, без какве речи коју бих ваљано могао да изговорим, бројао сам нијансе тишине слушајући *The Doors* и наздрављајући животу, са пријатељем који није ни слутио да смо наздравили смрти једног човека, којег је познавао.

– Знаш, кажу да се магла неће подићи целе недеље, саобраћај ће бити успорен и требао би се боље распитати о том твом лету – рекао је.

– Заправо, нисам стигао да ти то кажем... Не путујем нигде. Када боље размислим, само што сам стигао.

Тамара Живковић • Пирот

ЕКВИЛИБРИЈУМ

Размак између прагова савршено одговара мом раскораку. Даје му ритам док, у себи, бројим сваку даску под мојим ципелама. До сто, а затим испочетка. А онда сабирам стотине. То изговорим наглас, не да би ме неко чуо, пуста је пруга, већ да лакше запамтим.

Између ушију, црвених од хладноће је збрка. Мисли ми се саплићу и сударају. Морам да их разврстам, каналишем, поређам, дам неким приоритете, а неке архивирам. Баш као што је и сваки од пет колосека на овој железничкој станици. Шине овог, којим ја идем, су углачане, сјајне. Њиме најчешће пристижу вагони у ову станицу, на чијој згради стоји округло сат, тачан само два пута у току једног дана, у 11.10. Прагови су нови и нису зарасли у траву и смеће. Остале колосеке је начело време. Зарђале шине и пропали, испуцали прагови ничему не служе. Добију сврху, тек кад неки вагон изгуби своју због квара.

Баш то ми треба. Хладноћа да ми охлади мисли. Мрак да могу јасније да их видим. Шине да их класификујем. И док сакупљам стотине нагажених прагова мојом цокулом, елиминишем најпре безначајне. То ми је најтеже, јер ја свему дајем значај. Ако не мени, онда неком мом.

Код осме стотине, већ назирем своје мисли постројене као римски центурији. Не дозвољавам да прерасту у легију, да формирају корњачу. Немам ја своју фалангу да им разбијем формацију. Ја њима играм шах. Тако разбијене, видим их тродимензионално. Уочим им недостатке, нелогичност њихове егзистенције у мојој лобањи. Зашто сам им уопште давала значај? Одлажем их на оне зарђале шине, крај неисправних вагона, ишараних графитима. Нека труну ту, у баченим кесама, нечијим папучама, одбаченим старим стварима.

На прапочетку, биле су лепе. Хранила сам их маштањем, бојила их пастелним бојама. Облацила у најлепше материјале, кројила по сопственом укусу, да ми буду таман, да ме не затежу, да ми је комотно у свакој од милион. Да могу повремено да их скинем са себе, тек да видим је ли ми боље без њих. Осећала сам се огољено тако неодевена у своје мисли, жеље о једном те истом. Ћутала сам их дуго, себично. Бојала се да не добију нову димензију ако их поделим, ако изговорим. Страх да ми не одговарају, не пристају, стежу ме и гуше. Страх да су ми потаман, да пријањају уз твоје, да бих још да их кројим, али по твојим аршинима. Из страха да шавови не попуцају, обукла сам те у тишину.

И док се број колосека смањује, број нагажених прагова се повећава.

Застајем да се синхронизујем, да се наштимам, да покупим све своје недовршене мисли, започете реченице. Да све оне знакове питања претворим у тачке. У једну тачку. Да објединим своје страхове и схватим чега се плашим. Не могу

моји страхови да се сакупе у црвени конач око руке. Танка је то нит за све оно што ме плаши.

Док се ширина мојих немира сужава, бистрина мојих мисли се шири.

Дозволим себи да ону најтежу, од које све почиње, онај извор мог страха, погледам целу. Огромна је, тако усамљена без измишљених јој сродница. Огољену, доведем је на онај мој колосек, где је и била, али затрпана патином, нашминкана. И ту, баш пре самог тунела, кроз који морам да прођем с њом, застанем. Забројала сам се. Заборавила сам на стотине. Не требају ми.

На пра-пра-почетку, мени је то било довољно. Пожелела сам више, чешће, дуже. Сада схватам да желим сасвим мало, али од неког другог.

У том мраку, хладном каналу, прокопаном пре сто тридесет година, држим свог демона, не пуштам га. Баш као Цезар. *Veni, vidi, vici*. Као император, освајам своје сопствене вијуге, личне страхове, властите немире.

И има светла на крају тунела. Свиће. Између мојих ушију.

Тихомир Јовановић • Београд

СВЕМИРСКИ ГУЛАГ

По завршетку посла највише сам волео да се опустим уз неки добар филм. Убацим диск у комп и завалим се у фотељу. Ови нови екрани који покривају пола зида су учинили биоскопе сасвим непотребним. Највише волим филмове Лусиуса Бернарда. Човек је геније, једноставно геније, где ли само налази идеје за своје филмове. Ликови су му тако животни, тако уверљиви и снажни. Као да је свој живот проживео с њима...

А мој посао био је ужасно досадан, можда сам зато и бежао у свет маште. Када сам завршио медицину нисам ни сањао да ћу завршити на патологији али пошто сам рано остао без оба родитеља и друштво је преузело бригу о мени. Нисам могао пуно утицати на свој избор. Постојало је само или ово или рад на једној од колонија на некој од спољних планета Сунчевог система, где је Сунце једва разабривије од неке сјајније звезде.

Мој посао се састојао од неколико једноставних потеза скалпелом дуж леве обрве покојника и вађење усађеног биочипа, који су у жаргону звали *душа*. Овај чип усађиван је сваком човеку непосредно по рођењу. Био је то ритуал који се морао поштовати, као што је некада било крштавање код хришћана или обрезивање код

Јевреја. Могао си бити било шта али си *душу* морао имати...

Светској влади је ово омогућили потпуно праћење кретања свих људи а нарочито оних важних – политичара или криминалаца. Ипак ово је била само секундарна улога *душе*. Примарно је било сачувати сећања и скривена знања знаменитих људи, научника, уметника, филозофа и осталих истакнутих особа у својој области да би се то знање могло развијати и пренети другима. Да су *душу* имали Да Винчи, Тесла, Ајнштајн или чак Еуклид где би човечанству данас био крај? Већ одавно бисмо били на планетама других галаксија а овако смо још увек ограничени само на испитивање сопственог Сунчевог система.

Стигао сам кући и поново опрао руке. Учинио сам то и на послу, упркос томе што радим са рукавицама непрестано имам утисак да ми се ти мртви сокови и ткива завлаче под нокте и кроз кожу и да и сам постајем мртвац, мртвац који хода.

Елиминисао сам све могуће изворе узнемиравања, као што су телефони, сатови и остали аларми и припремио се за гледање новог Лусијусовог филма *Свемиски гулаг*. Колико сам чуо ти гулази су постојали на Јупитеровим сателитима. Укинути су пре неколико година и претворени у хотеле за ексцентричне богаташе.

Убацио сам диск у комп и завалио се у лежај са рукама под главом и чашом вина у руци, мали порок који ми је омогућавао да лакше поднесем чамотињу посла и живота.

Соба је прво утонула у таму а онда екран оживе и боје се претопише у слике. У почетку беше то приказ срећне породице. Отац, мајка и син. Отац, у филму се звао Рајан, бавио се послом за владу, био је елиминатор непогодних особа. За породицу и познанике он је радио сасвим обичан посао, службеник у управи прихода.

Први убуд испод ребара осетио сам када му је погинула жена у саобраћајној несрећи, јер ме је то веома подсетило на смрт моје мајке која је страдала на сличан начин. Следећи налет ледене песнице из утробе ка срцу био је код сцене када отац прича сину о свом детињству на сунчаним обалама Медитерана, где је одрастао, о рођењу и чаробном подводном свету. О књигама које је читао и које су га инспирисале за авантуре. Причао је о томе као је упознао своју супругу одговарајући на радознала питања свог сина.

Оно што ме је највише изненадило биле су речи којима је то испричао. Биле су то оне исте речи којима је мени мој отац причао о себи и мојој мајци. Завртело ми се у глави. Испих још једну чашу вина као да ће ми се од тога средити мисли. Ређале су се сцене које су ми бивале све препознатљивије као слике мог детињства и одрастања и више није било суње о томе да је ово прича о животу и страдању мог оца и да је Лусијус Бернارد ту унео врло мало измена. Питање откуд је све то сазнао није ни постојало. Питао сам се само како је дошао до *душе* мог оца и колико је других *душа* купио овај модерни Мефисто и на томе стекао славу и новац. У устима ми је био горак укус који сам узалуд покушавао спрати додатним чашама вина.

Оно што ме је још занимало је смрт мога оца, који, како се испоставило, није био чиновник у одељењу прихода већ елиминатор. Руке којима ме је мазио по коси биле су добрано умрљане крвљу непријатеља владе. Званична верзија смрти је била да је његова ракета доживела удес на путу ка Јупитеру. Налетео је на неки астереоид или он на њега. Мала могућност али дешава се...

Рајан је добио задатак у обезбеђивању приликом проласка председника европске владе кроз град, који се за ову прилику звао Европолис. Стајао је на јеном од балкона који су се надносили над улицу којом је требало да прође председник Фернандо Гонзалес. Једна рука му је била непрестано на дршци револвера а другом је штитио очи од од сунца осматрајући околину и спреман да реагује на сваки сумњив покрет.

Угледао је одблесак на једном отвореном прозору. Цев пушке. Брзо је реаговао и испалио два метка у том правцу. Изненадио се када је чуо прасак јер је његов револвер био опремљен пригушивачем звука. И истог трена схвати да је још неко пуцао и поглед му паде на улицу. Председник је био забачен у седиште а глава неприродно заваљена уназад. Из устију му је текла крв и сливала се низ браду и врат и губила у оделу од листера. Превара. Схватио је да је атентатор на тераси био само мамац а пуцао је неко други мање приметан. Врата иза њега се отворише уз тресак и унутра упадоше три полицајца са фантомкама. Упркос маскама препознао је тројицу својих колега. Знао је сваког по имену и презимену, по грађи и по покретима. Покушао је објаснити да је у питању грешка. Док

су му стављали лиције схватио је да није у питању грешка већ намештаљка.

После краћег суђења отпремљен је на гулаг и остатак филма говорио је о његовим страдањима у заточеништву све до коначне смрти при покушају бекства, које је такође било инсценирано. На крају филма била је сцена када његовом сину предају медаљу части и посвету у знак захвалности за преданост у обављану дужности и пожртвованост.

Угасио сам комп и са зида скинуо посвету исписану златним словима на тамнплавој позадини. Разбио сам стакло и ослободио папир. Креснуо сам упаљач и принео пламен папиру који га прихвати, чинило ми се некако нестрпљиво.

Тамара Мартиновић • Нови Београд

ИЗЛОГ АПОТЕКЕ

Још једна капљица зноја слива се низ моје чело. Полако клизи низ образе, врат. Оставља траг и нестаје. Лутам познатим улицама блокова. Руке ми се тресу, нервозна сам. Не могу ни поруку да откуцам. Увелико је прошла поноћ, сада је већ понедељак. Ходам полако, бесциљно. Мислим о лошим стварима, још горим људима. Зашто ја? Зашто сад? Ходам напамет, не знам где идем. Шеталиште води ка пошти и МЗ „Сава“. Празни локали ме заобилазе, ја само стојим. Хладно ми је. Ти. Вруће ми је. Пет, десет, двадесет. Заобилазе ме. Мрак.

Светло. Апотека ради. Нисам знала да овде има апотека. Који лек да тражим?! За неузвраћену љубав? За хаос у глави? Треба ми неки универзални. Излог је прекривен кутијама. Све су беле, различитих величина. Бромазепан, *Хапах*, Ибупрофен, Аспирин, Даназол, Андол. Читам им имена, свако је привлачније од претходног. Купићу бар један.

Отварам врата нагло. Желим их. Одмах. Сад. Звонце на вратима означило је мој театарални улазак. Нема никога. Не. Мора да је неко ту. На поду је било исписано упутство. Самопослуживање. Лекови су подељени у три групе. Имена лекова, у највећим кутијама, била су исписана

црвеном бојом, у средњим тамно плавом, а у најмањим љубичастом. Узела сам један црвени Ибупрофен, плави *Xanax* и љубичасти Аспирин. Сваки лек је доступан у све три боје. Стављам их у кесу и одлазим. Нисам их ни отворила а већ ми је боље. Мало дрхтим и ходам скоро нормално. Напољу је хладно али чесма на шеталишту ради. Прогутала сам три Ибупрофена и залила их водом, која је мирисала на канализацију. Брзо је деловало. Умртвило ми је живце и тело. Села сам на клупу и гледала кутије. Три боје су уствари три прозивођача лекова.

Црвена – Сан.

Плава – Жеља.

Љубичаста – Потреба.

Сама себе убијам, лечећи се. Плачем. Ипак ми треба само загрљај и једно искрено „како си?“.

Седела сам на клупи пола сата, а онда сам уморна и потрчала. Средина јануара је а мени је вруће. Нуспојава црвених лекова је температура. Само ме минут трчања дели од ледено хладне Саве.

На шеталишту није било никога, ни паса луталица. Трава је пуцкетала под мојом тежином, била је више бела, залеђена, него зелена. Бетонске клупе биле су уједно и ограда, која се прекидала само на пар места. Брзо сам нашла степенице иако је био мркли мрак. У даљини је Нови мост мењао боје а Храм се тек назирао. Степенице су водиле право до реке. Скинула сам се и полако почела да силазим. Једна по једна. Горим. Кожа ми је црвена, једино су ми очи плаве. Ни о чему не размишљам, узела сам *Xanax*.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Осећам како ми површина воде голица стопала. Стојим мирно, на води. Не могу да упаднем. Полако ходам, по води. Месец ми обасјава пут. Већ сам на средини реке. Нови мост мења боје а Храм се назире у даљини. Ветар ми мрси косу и мало ме хлади. Лек више не делује. Опет могу да мислим. Он. Пропадам у воду. Вир ме полако вуче до дна. Чини ми се да је то последњи плес.

Милош Живковић • Београд

КАСАПНИЦА

Увек је имала врата на другој страни света. Зоран би испред срео Велимира, или њиховог школског кера Мусу Брзића, именом и презименом. Муса је био нека врста укрштеног вучјака и страшила у пољу. Неки пут када би се срели знао је да иде испред Зорана тако да је овај могао да посматра како му крзно седи и буђа. Знао је да га пас не прати из сентимента, већ лута, сећајући се где је последњи пут добио корицу хлеба. Трзао би се мислећи да га џукела посматра, ребра су му се видела, наређана на брзину, а гласови које је испуштао наличили су на звук дављења нечим влажним и љигавим.

Посао у млекари Нада, коју је основала држава педесетих година, уопште није био оно чему су се Велимир, Зоран па чак и Ацика Мразовић надали. А сва тројица су га добили, са унапред одређеним местима у њеном систему. Велимир наравно најистакнутији, у управном одбору, Зоран на међи, влажном, у води и млеку, а Ацика у трави и муљу с костима, струготинама, шуром, окружен машћу у којој се тркао са свињама (њих су такође чували) и гурао их око корита изгубивши уво. Знао је да имитира вепра, мамио је фирмине или сеоске псе и убијао их из

своје ваздушне пушке, на коју је ставио неки импровизовани, мали бајонет.

Мразовић је том пушком гађао с прозора голубове, знао да остави динар на педесет метара и да онда чека грешника који ће да га покупи. Док је био млађи у школи би из чиста мира гурнуо некога само да би добио батине, а ударци су се на њега лепили као на празну, неуништиву мешину. Ацика је ударао најјаче главом, није имао ни породицу ни кућу, а глава му је на средини била разбијена, зарасла, чинило се да на челу има танак и мајушан рог који је давао да му опипају када би био добре воље. Тројка је била заједно у рату после којег је једино млекара остала где је и била, залеђена испод брда и мутне реке, смрзнути НЛО у коме су се људи вукли и кружили без излаза.

Унутра, у постројењу, раштркане групе крава су гризле језик, шине, решетке. Свака с гомилом пребачене коже преко леђа, сопственим ушима око врата, привезаном одраном лешиним. Зоки им је прилазио близу и дозвољавао је да га ритну, угризу, олакшају бол. Тупо су зуриле у једнолико неонско осветљење које их је терало да у свако доба дана и ноћи буду у стању да дају млеко. Гризле су његове руке, деформисане, с још пар пихтијастих, кривих прстију. Балега им је постајала зрнаста, густа и тврда, чему је узрок, Зоран је био сигуран у то, било Велимирово дуго и споро тровање. Трзале су се на сваки звук, на силу су их изводили на пашу, везаност у боксу, мрзовоља да изађу остављала их је без тела, само са огромним розе вименима која су пуцала у погледу радника попут млечних, порцеланских

ваза. Ретко које теле би уопште и доживело зрелост. Она јунад која би ипак успела била су ситнија и тамнија, као да су прошла кроз некакво црвено, усисавајуће окно. Нису им се пробијале кости кроз рамена, нису се округлила и падала вимена.

Ионако се дуго већ ниједна од тих закованих, лежећих лађи није отелила, а на свом меком крзну су добијале рупе голе коже на којима су се брзо хватале муве и црви, рупе које нису могле да дохвате репом, беспомоћно лежећи, умирући, урличући, оне, те велике госпође с највећим очима богиња. Тамо где је трава гутала људе и ницао камен постајући непрегледна, зелена пустиња, ту на дну некадашњег мора које се издигло у облаке, повукло у кречњак и гладило свој големи трбух до последњег, коначног повратка. Народни херој Небојша Стаменковић, настањен поред сеоске цркве, оставио је своју пушку, легао у траву и дозивао пролазнике да му неко завије тамне ране, скореле у мрачној бронзи, на трбуху на којем су била исписана имена жртва Народноослободилачког рата.

Из касапнице, мале просторије окренуте према западу где их је одводио, Зоран је увек излазио као убица. Не желећи да умиру полако од тровања, краве је убијао ножем рачунајући да им бар дугује остатке свог бића без лицемерја. Пуштао је нож да оде у месо дубоко, тамо где престају да умиру и да се трују. Нож би заривао у танку рупу између лобање и првих вратних прстенова где је ткиво било меко. Сећао се приче о последњем фирмином бику коме су мангупи (а желео је да су из града) одсекли једно мудо а

друго му набили у уста. Био је то последњи Милошевски бик, црвено-црна громада угљенисане земље, заостале иза давног метеора још док је овде био кратер, пре Панонског мора, избрисаног одјека страве. Муса се гоњен неком невидљивом силом забијао ту, иза касапнице и у даскама које су покривале њен јужни зид копао, копао, истраживао убиства. Стари пас је долазио ка Зорану са очима без беса, лизао му невидљиву крв по рукама, можда миришући кривицу, можда грешну љубав.

Никада се није суочио с Велимиром, замишљао је како га крсти јаком кафом и бледим пивом, замазујући му очи неком причом креираном страшним разумом. Ти замишљени разговори дуго су му одзвањали у глави, плашио се да при раду не самеле прсте. Разочарање собом цурило му је низ лице као тамна посмртна маска. Изненада, једне вечери, Зоран угледа Ацику како у војничкој јакни седи на земљи, с прљавим чизмама обешеним око врата, као о клин. Држао је ону своју танку, ваздушну пушку и нишанио нешто. Крај њега су комади жилавог, живог меса, нишанио је у пса, старог, офуцалог пса који му је прилазио по мирису. Зоран схвати. Муса је ослепљен.

Имао је мрље, танке траке, нешто скорело, исечено око очних рупа. Зоран није знао да ли је то уплетена прљавштина, измет или незалечена рана, колико се скорело и посивело. Очигледно, Ацика му је раније пуцао у очи и сада гледа да ли може да га привуче ка себи, да га нахрани у болесној игри. Зоран стаде и замисли се. Није желео да постоји смрт. Само да је не гледа, само

не овако. Да је увије у новине и запали у контејнеру, да је убије и закопа у трави, да је задави. Руке су му уморне, ноге клонуле, једина жеља му је била да је не види ту испред цркве на прљавом окрвављеном чернозему, да она не буде једино што постоји у том банатском селу превише палом, испалом, испегланом да би се поново дигло сунце.

Био је крвав и пре него што га је дохватио. Крвав и бесмртан. Зоран га је ударао шакама тако да је њега самог болело, као када су били мали, није стизао од беса да савије песницу и није се базирао на уједе који су му се лепили за ногавице. Док је Зоран ударао у крв око Ацикиног лица, Ацика се смејао и гризао, Зоран ломео прсте, а слепи Муса их уједао обојицу истовремено осећајући да једе, брани се и плаче. Ацика се забављао, сав скривен у неком мирису лоја и механичкој тврдоћи тела, неповредив и мртав. На ноzi је имао ожиљак, брада му је била лака. Схватио је да је ћелав док га је тукао. Није желео да овај прозбори реч. И наставио је бесумучно да га удара у стомак, у лице, разбио му је зубе, губећи снагу и дах. Овај је набио комад меса Зорану у уста на силу. Неко од њих двојице је ударио Мусу снажно по глави и Зоран је осетио да се пас не помера. Мислио је превише брзо, не желећи да се покаје, никада ни за шта. Осим можда за то, за тај ударац, а за то није више могао. Повраћао је помало, ту по скривеним, прљавим костима Мразовићевог лица. Небо је било окренуто на брда која су имале израз човека одшрафљеног лица, бившег народног хероја који је држао мешавину биља и гњечичу у рукама.

Зоран је забијао руке у време и покушавао да заврши његове муке. Оно је капало, срицало, дизало се у незаустављивом ковитлацу болова, болести и мяса. Притиснут између чељусти слепог пса и лудог човека, с којима се гушио у блату, осетио је да се сва мука не може убити и удавити. Зоран је тукао, али то више није имало облика. Осећао је како му зглавке мрви непрекидни, тупи шљунак. Губио је дах. Одлазили су бес и снага. Размазивао је умор и крв по песковитом дну незаустављивог, плавог мора, својим покретима подражавао је његов, далеки, хук.

Милана Грбић • Кикинда

ПРИЧА КОЈА СЕ САМА ПИШЕ

Шта ми се све неће десити. Читам читаве недеље неког типа Кортасара и све се мислим како и није бог зна шта. Никад нисам волела Шпанце, хоћу рећи писце који пишу на шпанском. Ваљда је то због Дон Кихота. Лорку бих заволела, само да је био Француз, или тако нешто. Да не правим дигресије као Тристрам Шенди, ево шта се синоћ десило. Седнем ја да напишем причу, а у глави ми само онај Кортасар, уплашила се како ћу, од силног читања, почети да пишем као он. Гледам у монитор, напишем две речи, па избришем. Ја сам књижевница, али јако спора. Као да то двоје није довољно лоше, још сам запослена, а недисциплинована. Шта да радим? Буљим у онај монитор, пишем па бришем, сад већ мислим боље и кортасаровска прича него никаква, треба да пошаљем текст до сутра, тешко мени. Није Кортасар сасвим лош, има једну добру причу, то јест, није та прича добра него се у њој налази једна паметна реченица. Каже Кортасар како би било баш лепо да баталиш машину, или, у мом случају, рачунар, и одеш на пиво, а прича ти се за то време сама напише. Стопроцентно се слажем с овом реченицом. Сад бих додала ону чувену *great minds think alike*, али не могу, где је Кортасар велики ум, приче му ни за шта нису.

Седим на столици, не могу да пишем, ако будем оставила за сутра ујутру, нећу ништа урадити на крају. Петак вече. Вајкам што јуче нисам нешто смандрљала и замишљам шта бих сад радила у том случају. Хладно је напољу, тешим се, па шта ако је хладно, имаш капут. Какав је ово петак, петком се не пише, питаће те недеља где ти је био петак. Пошаљи им нешто од раније, као да ће знати кад си писала. А вечерас свакако и нема ничега у граду. Гледам на сат, већ деветнаест минута ништа под милим богом нисам написала. 'Ајде смуљај бар три пасуса па ћеш стићи до дванаест. Напиши твитер причу, јеб'о те, то је сад модерно, обавићеш посао, и још ће сви да се наложе. Шта причаш, не знаш ништа кратко да напишеш, ниси Хемингвеј, ћути и ради, ледено је, у граду свакако нема ничега. Како нема ничега, вечерас наступа онај бенд из Новог Сада, слушала си их већ, знаш да су добри, и то још свирају у Пабу, сваки дан идеш, срамота да сад пропустиш, сви ће бити тамо.

Нога ми већ у чизми, стварно ниси нормална, кад си пре стигла да се обучеш, још си се и нашминкала и налакирала нокте. Није ни десет, ово је мала пауза, попићу једно пиво, само *una cerveza*, ето, већ си од муке и шпански проговорила, јеб'о те Кортасар. Вратићу се до дванаест, можда и раније, ако не буде било никога, написаћу нешто до два, три и одмах шаљем. Попићу пиво, таман да се опустим, то увек помаже кад надође блокада, нећу размишљати о причи, смејаћу се и можда мало играти, док дођем кући има да ми сине сто идеја, а не једна. Кад си ти попила једно пиво? Вечерас не смем

више, знам, чека ме писање, остајем само до поноћи, не бих стигла да попијем више и кад би ми се пило. Поискључивала сва светла и ухватила се за кваку, кад ми одједном опет падне на памет Кортасар. Вратим се, укључим светло, укључим рачунар, отворим неименовани *word* документ, лист, хвала богу, и даље празан, оставим све да тако стоји и изађем из стана, а сама не верујем колики ме је очај обузео.

У Пабу – дим и људи, немаш где иглу да забодеш. Где си ти, јеб’о те, ми већ мислили да нећеш ни доћи. Не питај, брате, имам да пишем, нисам, веруј ми, ни ја знала да ћу ипак доћи, ал’ кад се приближило десет, мислим се, сви сте овде и пијете пиво, још је петак, целе недеље сам радила. Ма дај, стално пишеш, штета би било да ниси дошла, ови нису лоши, а и дуго се нисмо видели. Будало, ти си већ пијан, па видели смо се јуче, ја читаво вече седела овде с Наташом, а ти дошао с оном девојком, где си њу нашао, стварно ниси нормалан. Шта ти је, покушао сам да се нашалим, што си тако озбиљна, та ти је књижевност ударила у мозак. Нисам озбиљна због књижевности, књижевност није озбиљна ствар. Откачим се од овог, пијан је и смара, станем напред, бенд грува ли грува. Ево иде Наташа. Јеб’о те, откуд ти, што ниси јавила да ипак долазиш, ми већ мислили да си нас испалила, јеси ли завршила причу? Шта да вам се јављам, к’о да не знам где сте, нисам, не питај, дошла сам на једно пиво па идем кући да пишем опет. Ти на једно, ’ајде немој ме зајебавати, већ си га до пола попила, нећеш кући пре поноћи. Хоћу, морам, ево видећеш да ћу отићи. А ако не одеш,

шта се онда дешава? Па ништа, устаћу у седам онако мамурна па писати, и још има да ме напуше јер шаљем у последњем тренутку. Шта их брига, битно да добију причу, а и ти претерујеш, сви већ знају да радиш увек у последњем тренутку, остани с нама барем до један, Бојана се већ напила, а Лука исто. Зато и хоћеш да останем, јер су они пијани. Где си ти, Наташа ми рекла да нећеш ни доћи, као мораш да пишеш неко срање, ја се разочарала, нисмо се виделе од среде, баш је било добро у Максу тад, ја хтела да идемо тамо опет вечерас, а Наташа није, она би да слуша ово, слушали смо их већ петсто пута. Није као, већ стварно морам да пишем, дошла сам на сат, два, чисто да те видим јер се нисмо виделе од среде, шта ћеш у Максу, тамо сад нема никога, сви су овде. Где си, ти опет овде? Ма дошла за празнике, шта да радим, а где си ти, дошао само данас или остајеш? Ја, брате, баталио факултет још у фебруару, оно тамо је чиста пропаст, не могу, запослио се у Ипону као избацивач. Теби, не сумњам, иде. Мислим се, људи, скините се с моје грбаче, седим по цело вече у Пабу, прича ми у стану вришти од ненаписаности, а ви ме овде зајебавате како радим без прекида. Бојана повратила по паркету, Наташа тражи крпу, ја јој кажем, не причај глупости, само ћемо да променимо место. Изнервирала се, каже, због Бојане, донела себи и мени по још једно пиво, то ће нас смирити. Наташа, јебем ти, шта ме брига за Бојану, морам кући да пишем причу. 'Ајде пиј, сад смо овде, ко зна кад ћемо опет. Дошле Оља и Тамара и донеле флашу вињака. Шта ће ми вињак, не пијем га никад, ја пијем пиво, а вечерас

само једно јер морам да напишем причу, не гурај ми ту флашу под нос. Каква прича? Још увек никаква пошто седим овде с вама, могу једино да се надам како ће се сама од себе написати. Већ си попила три пива, сад је свакако готово, узми још једно и заборави на ту јебену причу, устаћеш сутра у седам и крај.

Устаћу, устати, више нема сврхе ни да лежем. Сад би, да је лето, птице већ почеле да цвркућу, а тама се разредила. Овако на улици само ја, пијана, и онај човек, можда је пијан, а можда луд, хладноћа је ујутру најжешћа. Сад бих, да га волим, отишла на бурек као и сви, али не волим га, зато идем кући гладна, да пишем причу, тешко тој причи. Зашто морам да се присећам матурске вечери, то је одавно прошло. Био је јун и било је топло, ишла сам кући мокра од зноја, по дану, сад је ноћ, свануће тек за сат, два. Хајде, прави се да је тек један, пожури кући и замисли како имаш читаву ноћ пред собом. На матурској је било лепо, стварно сам могла да целу ноћ не будем код куће, а сутра сам спавала, сви су спавали, ја сам уморна прва и звала их да наставимо, није било никакве приче која треба да буде написана, неки су морали да спреме пријемни, а ја нисам морала чак ни то. Кад прича постоји у твојој глави, а није ни започета, нема ни име, да ли је то уопште прича? Оно што се налази у причи, то је фикција, али, ако прича није написана, онда је она сама фикција, или можда грешим? Зашто ниси размишљала док си стајала и слушала бенд како грува, нешто је могло да ти падне на памет. Шта ћеш сад, шта ти вреди да коначно дођеш кући кад немаш о чему да

пишеш? Зашто си морала да попијеш четири, сутра је, то јест данас, субота, свакако ћеш изаћи. Ћути, сад је готово, шта је, ту је, послаћу нешто од раније, ни једну књижевну појаву не мрзим као твитер причу, колико сам била изнервирана кад сам сазнала да се то појавило. Конац књижевности, помислила сам, зар вас толико мрзи да пишете, то мора да буде мало и савршено. Пишите твитер приче, свима покажите свој недостатак талента. Ћути, будало пијана, боље и ти напиши једну твитерашицу, па у кревет, до подне ћеш се наспавати.

Кључ у брави, сад се бојим пацова, једном сам видела животињу те врсте како се гега овим ходником и уплашила сам се. Срђан ми је сутра рекао, кад је, мајке ти, пацов некога напао, они се боје људи, знала сам како је хтео да дода будало, али није смео, наш однос је сувише формалан. Касније смо причали о Лази Лазаревићу, или тако нечему, ја нисам смела да одем кући, јес' да је дан, али шта ако се пацов опет појави? Срећа па је те ноћи са мном била Ивана, она се ничега не плаши, само сам потрчала за њом, пристала је да пре мене уђе у зграду и сачекала да пацов побегне, а онда смо заједно отишле до стана. Ивана је сад у Швајцарској, шминка жене и мушкарце за паре, ни ја нисам прошла боље, ја продајем приче, то дође на исто. Раније је шминкала само нас, своје пријатељице, ни једној није било на памети како се то плаћа. Ивана и ја смо најдуже остале на матурској вечери, она је хтела да искористи прилику јер никад пре није остала до јутра, а ја сам била навикла да увек одем последња. Касније је она јела бурек с мојим

најбољим другом и још некима, ја сам полако отишла кући, хтела сам да идем сама јер сам била сигурна како ћу се расплакати, али ништа, само сам заспала. Сад нема Иване, али, на срећу, нема ни пацова, брзо стижем до стана, једва откључам, изујем се и седам за радни сто. Колико сам журила, неко би помислио да ми је на памети текст вредан Нобелове награде.

Шта се десило? Умрећу од смеха, не могу да верујем колика сам будала. Могла сам још да останем у граду, јес' да ништа не ради, али отишли бисмо на буреке, они би јели, а ја им правила друштво. Не могу да верујем како сам заборавила да сам написала причу, и то, чини ми се, није ни лоша. Па и ниси је написала, десило се чудо! Како нисам, види, читава прича, има шест страница, две хиљаде речи, пасуси увучени, наслов болдован, текст потписан шифром. Ти је, бога ми, ниси написала. Можда си отворила неку стару, провери. Гледам – нова прича. У њој неки момак од петнаест година описује како замало да га врбују трговци робљем, спасао га неки фотограф. Позната ми прича, али је тема досадна, као да стварно нисам ја писала. Прво лице, ал' у мушком роду, види се да баш нисам имала идеју. Ћути, битно да имаш причу за сутра, бољу не би сад могла да напишеш, шаљи па лежи, бог те је погледао. Послала, легла, све мислим, није лош Кортасар, ко би још могао да смисли причу која се пише сама док ти пијеш пиво?

Милан Бабић • Лондон

ПРИЈАТЕЉИ

I

Из неке велике даљине почели су да допиру уздисаји, и били су све ближи, као да су се над самим ухом париле мачке. Као да је мало дете почињало да плаче, али не могавши да се одлучи хоће ли или неће, понављало свој први кмек, и тако узастопно, све јаче и брже. Кмечање је постајало све гласније. Када су ти одјецци постали несносни, пробудих се.

Читаво јато голубова се раскомотило и шетало по тавану нашег тајног лога; гегуцкали су и гугутали, као да су на корзоу. Скочих и вриснух.

Направи се збрка каква тешко може да се замисли; голубови, престрашени, летели су тамо-амо, а ја млатарих рукама и браних се од удараца њихових крила покушавајући да дођем до даха. Испод запаљених капака избише ми сузе. Док су одлетали небу под облаке, у нереду, недисциплиновано, као одред у кога се увукао невидљиви црв страха, седео сам и плакао неутешно. Тада из отвора за мердевине изрони Нусретова глава.

– Шта је усранко, опет плачеш!

– Не плачем – одговорих, устајући и бришући сузе.

– Па јебо га ти, ја припремам а ти спаваш! – рече с прекором.

– Не спавам – слагах и оборих очи.

Како се глава појавила тако је и нестаде. Сад ме је срамота било да се појављујем доле. Посебно због тога што нисам учествовао у акцији хватања. Бојао сам се. Вероватно бих опет почео да плачем или бих направио неку сличну глупост. Зато није хтео да ме поведе са собом, мада сам га молио. Осим тога рекао је да то није за мамине мазе. Нусрет је био храбар и због њега сам хтео да се обрежем. Кад сам у кући огласио да идем у џамију, с Нусретом, излемали су ме. А прошле зиме за време рата са Сабахудиновом рајом, по Нусретовом наређењу сам постао Тројански коњ; закопали су ме у снегу, у подножју Ђулиног брда, и добро утабали. План је био да у кључном тренутку искочим непријатељу иза леђа и изазовем пометњу. После добрих десет минута лежања у снегу, посве закопан, нисам издржао и почео сам да плачем. Не само да сам добио батине од Сабахудинових герилаца, већ ме је после и Нусрет пребио к’о мачку, а напослетку и мама кад сам дошао кући исцрпљен с најавама прве озбиљне упале плућа коју сам добио те олимпијске зиме.

Опрезно почех да се спуштам низ мердевине. Он је био доле и мајсторисао око корита. На кориту је био стегнут креч кога је требало остругати.

– Узми мистрију! – нареди он.

Прихватих се посла. Помислих: само да ми не каже да урадим оно чега сам се највише бојао.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Када је корито било остругано, Нусрет направи пар корака, сагну се и извади из сламе три тегле у којима су се зеленели. Нешто ме стеже око срца. Чисто почеше да ми клецају колена. Осуши ми се грло.

– Бојиш ли се? – насмеја се злобно.

– Јок – одвратих.

– Који си ти лажов – рече с презиром и не гледајући ме.

Опрезно је отворио теглу и положио је водоравно у корито. Зелени гмизавац је промолио главу, и као да се нашао на пешачком прелазу, погледао лево, па онда десно. Нусрет га је следио хладнокрвним погледом, стежући камен у руци. И тада је нагло излетио као да је знао да је шанса мала али да постоји; требало је само да савлада велики, огромни, нељудско високи зид корита. Слобода је била надомак.

У тренутку сам помислио да ће му успети јер му је залет сјајно испао, али пар центиметара од кречасте ивице, изгуби контролу, преврну се у ваздуху и љосну на леђа. Нусрет није губио време и брзим потезом му размрска лобању. Онда га узе, пословно, с два прста, и зафрљацну далеко, у угао, код грабуља, вила, и смрдљивих балега.

– Ајд' сад ти! – рече спуштених очију. Видех: трепавице му двапут поскочише; црни, угљени чуперак играо је на челу; жилаве ручице су постављале другу теглу у корито.

Заболе ме утроба, потрепа ме нужда.

– Чујеш! – рече и погледа ме испод ока. Нисам волео тај његов поглед.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

– Ја нећу – замуцах.

– Шта?

– Нећу – понових и осетих да су ми бутине, колено и листови ногу мокри.

Наоблачило се, али киша није падала. Кроз отвор нашег тајног лога продрла је пантљика светлости која ми обасја лице и очи. Ставих стегнуте прсте на чело, као сунцобран, и видех како ми прилази са оним истим каменом на којем се сад зеленела сићушна мрља.

– Нећеш? – рече он, а ја помислих да је нестало облака и да ме заслепи сунце.

Тада ми прсну нешто у оку. Видео сам сјајну блештаву муњу која ми прође кроз зенице и оде вијугајући до самог средишта лобање. Сличну сам видео када сам био на селу, скривен у трави и мокар до голе коже; тада је иста таква ударила у храст и на месту убила Шараву, омиљену и једину краву мог деде Прокопија. Смрт је дочекала завезана троструко.

Када сам отворио око на које сам могао да видим, угледах Нусрета како отвара преостале две тегле с гуштерима и убија их. Намирисах сламу и балегу, неки непознати дрхтај ми проже цело тело; низ једно око су ми цуриле сузе, а друго је било зажарени угарак. Хтео сам опет да заплачем, али нисам могао.

II

Многе су године прошле отада. Очврсноу сам и покушавао да постанем човек.

Отишао сам с родне груди у свет.

Па се вратио.

III

Пре но што уђох код заробљеника, помислих: *Како је леп дан. И птице су на гранама. Церкућу.*

Када сам ушао застадох као укопан. Просто се укипих. А онда полетех и стадох да га грлим јако, да га љубим.

– Ти ли си! Нусрете, пријатељу мој!

Био је изненађен, мало и уплашен, али ипак се обрадова.

– Откуд ти? – рече он, помало глупо.

– Рат је, Нусрете, како откуд ја?

– Па нисам знао да и ти ратујеш – подсмехну се.

– Ето – одговорих застиђено.

– Плачеш ли још? – покуша он да се нашали, али му се лице развуче у неки ружан смешак.

– Прошло је то – рекох. – Сјећаш се оних гуштера и Ђулиног брда, и снијега, јел’ се сјећаш оног снијега?

– Сјећам се – уздахну он. – Нема више Ђулиног. Још прије рата су тамо стамбене ставили. Чуо сам да си по свијету био?

– Био сам свуда.

– Како око? – упита и одмах као да се препаде свог питања.

– Добро је. Хтио сам ставити стаклено, али сам диг’о руке.

Он обори главу и шмркну. Црна сенка му се провуче преко лица и још више му намрешка боре. Остарио је.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

– Јеси ми опростио? – рече и пређе руком преко чела.

– Јесам, пријатељу, већ одавно.

Нешто као да му паде са срца. Просто му лакну. Осмехну се. И ја се осмехнух.

– Пријатељу, Нусрете – рекох и загрлисмо се још једном. Он се сасвим опусти и поче да се смеје. Ваљда, од среће.

– А ја сам мислио да ће да ме закољу овдје. Знаш да сам се оженио. Имам и дијете, мало, још је голуждравче. Кад се ова несрећа сврши, до'ћеш код мене, бићеш ми кум. Јел' оћеш?

Не одговорих. Он се унезвери. Погледа око себе као да тражи некога.

– Немојте, јебему! – завапи, задрхта му глас, као пред плач, а лице му пожути као осушена слама.

Сећам се да се мрак запенуша и изронише месечеви одблесци, слични луку. Осећао сам да ће ми слепоочница прснути, јабучица ми је подскакивала као љуљашка: узалуд сам покушавао да прогутам пљувачку. Сећам се... сећам се да му је крв била топла и да је прскала као хиљаду гејзира, и да сам дуго седео држећи га у наручју, пререзаног гркљана, плачући први пут после толико година.

IV

Нусрете, пријатељу мој, рат се већ одавно завршио. Не узимај ми за зло што сам те убио. Ја сам теби око већ давно опростио. Ако постоји утеха за тебе, испричаћу ти шта сањам.

Скоро увек, будим се с јауком на уснама. Рекоше ми да се пре спавања намажем неком машћу од лука и ракије, али, да ти право кажем, не помаже то ништа.

Моји снови ме воде у детињство. Као, опет смо у нашем тајном логу и убијамо гуштере. Само, овога пута гуштери су црни као враг. Ја већ стишћем камен и усредсређујем се, да га не би промашио, јер знам, ако га не звекнем посред његове црне тинтаре, љутићеш се. Мој Нусрете, да ти само знаш како ја зурим, и како ми се очи скупљају у напетости. Јер, у сновима, увек имам очи, оба.

Гуштерчина излази и не гледа проклетиња лево-десно, већ одмах почиње да пиљи и да ми се загледа баш у то око ког си ми ти избио. Гледа он мене, ал' гледам и ја њега. Гледамо се тако.

И ти си у том сну. Само, у том сну ти се бојиш. Седиш сав згрчен, у углу, код вила, грабуља и балеге. Дрхтиш. Гледаш ме својим крупним очима и примећујем у њима нешто питајуће.

Али, немам времена да одгонетам шта те мучи, јер морам да се одмеравам с црнкастом зверињом. Међутим, он више не пиљи у мене, проклетиња, већ у тебе. Искаче из корита брзином ветра, тако да не стижем да га млатнем, и трчи према теби. Ти се заклањаш рукама, вриштиш тако гласно да морам да зачепим длановима уши. Тада ти гуштер скаче на лице и кроз десно око ти улази у главу.

И то је све. Будим се у зноју и осећам самоћу око себе.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Пола сам Европе обишао с тим сном. Не бежим од среће већ тражим ђавола. Мислим да ћу да га нађем на северу. Идем пешке, само понекад аутостопом.

Прошао сам Пољску и Русију, и већ видим трбух згуреног Урала.

Ђавољег трага још не видим, али осећам да је близу и надам му се. Хоћу ли и тебе тамо срести, пријатељу мој?

Бојана Николетић • Београд

ПУТ ЗА ГРОБЉЕ

– Вељка Дугошевића осам, Вељка Дугошевића шеснаест – набрајала је у мислима замишљајући поглед кроз прозор аутобуса број шездесет пет. – Две тачке које одређују правац. *Осми дан*, њен блог из две хиљаде осме и... и... – покушавала је да се сети шта би могло послужити да допуни низ за тек насталу две хиљаде шеснаесту годину. – *Шеснаеста поза*?¹

¹ Овде је застала да види шта је све набројала, колико је ту бројева, и – шта то може да значи? Једна од дисциплина које су слободно промовисане крајем века, и миленијума, била је нумерологија: њу је та зараза захватила тек репом, могло би се рећи. Довољно да понекад потроши читаво поподне на лудости, сабирање бројева и разматрање њихове везе са свим што јој је могло пасти на памет, из астрологије и сличног. Честитала је себи што све то скупа не схвата сувише озбиљно – као ни призивање духова, уосталом. Да се вратимо на крај првог пасуса ове приче, пред почетак оног у коме се поза описује, бројеве је затим поређала (осам, шеснаест, шездесет пет, два, осам...), исписала како се понављају, сабрала их једном, двапут, трипут, док на крају није добила број *девет*.

Онда је, исте вечери, на телевизији гледала (не први пут) филм Сергеја Ејзенштајна *Октобар*, и у њему по први пут видела на једном кеју кип младића античког лика који стоји пребацивши једну ногу преко друге и ослањајући се читавом тежином свога тела и читавом дужином подлактице о подсечено стабло на коме крупно, светлом бојом стоји исписан број шеснаест. Он гледа у даљину, преко реке, док око њега бесни револуција, дим, пуцњи и гомила у јуришу. Ноћ је.

Брзо је сабрала, чим се филм завршио, 1917 једнако осамнаест једнако *девет*! Ах, заборавила је октобар, један плус нула једнако један, и још, двадесет пет једнако два плус пет једнако седам, што значи девет плус осам једнако седамнаест, дакле, *осам*! Мало јој је кварило рачун што је октобар антички осми месец (што се види и по имену), дакле ту, не *десет* него *осам*, као и што се може

Седети с књигом у крилу, левом руком држати отворену *књигу* прстију раширених у лепезу, средњим прстом и палцем држати притиснуту десну страну – за писање, кажипрст мало подигнут, што даје извесну елеганцију која се не очекује.

У десној је оловка, за случај да треба нешто записати – држи се лако и несвесно.

Замислила је затим поново да седи у аутобусу: аутобус иде залеђеном улицом, навише, ка гробљу. Није велика гужва. Цвећара – киоск код доњег улаза, тамо где су... где је гробница. Потребан је труд да се запамти пут кроз гробље. Споља је лакше, кроз капију, па десно, па лево, па десно. Ту.

Тај пут је запамтила две хиљаде осме. Овај треба да запамти сад, две хиљаде шеснаесте. Он иде од горње капије наниже, поред Врта сећања и спомен-плоче код костурнице жртава бомбардовања Београда 1944. Иде се доста дуго, прође се и величанствени споменик браниоцима Београда у Првом светском рату око ког су гробови народних хероја из Другог, као да хоће да бране част нације пред старом славом. Које нације само..? Сада се више ништа не признаје од онога што се признавало када се није признавало... у ствари, не, признаје се опет стара слава, само сада другачије, из другог угла виђена, као и ми сами.

Мало даље, руска гробница из Великог рата, с плочом у славу два милиона изгнулих руских војника и цара Николаја II. Нешто ниже, насупрот

приговорити да то више није октобар него новембар, дакле *једанаест*, односно *девет*, али...

Затим се ипак вратила на своју причу.

Алеји великана и Алеји заслужних грађана, драматично спомен-обележје над хумком заједничке гробнице, посвећено стрељанима од специјалне полиције и Гестапоа у Београду, пренетим с гробаља у Маринковој бари и на Старом сајмишту, па и из самог Новог гробља, борцима НОВЈ палим у борбама за ослобођење Београда октобра 1944, жртвама усташких злочина извађеним из Саве, из 1941. и 1945., првобитно сахрањеним код куле Небојше и на самом Новом гробљу.

Није могла да се сети којим је то све редом када се иде одозго – податке је имала у својој *књизи*, записиване у више наврата и неповезано, али је знала да треба сићи низ једну терасу поред колумбаријума. Још је памтила када су увели колумбаријуме и розаријуме – једно као места у зиду, друго леја малих грובה-касета уз стазе. Није била сигурна за шта би се определила, да она треба да бира. Много година касније, закључила је да можда ипак не би желела да буде кремирана, уопште. Пепео су сићушни сиви листићи некадашњег тела исушеног и расутог ватром, непрепознатљивог и сасвим измењеног. Нешто сасвим ван овог света – као сећање.

Када је отворила речник пронашла је да је *кремень* назив за кремен или за тврди кремен-камен, да је повезан, не само с ватром, дакле, и са елементом силицијумом, већ и са старим руским појмом градске тврђаве – *кремља*.

Бројеви осам и шеснаест, две тачке које одређују праву – и правац. Права може бити тангента, тангента Новог гробља. Правац кроз време, као обично.

Венета Минић • Пирот

ТЕПАЊЕ

Са' деца незнају ни за Пазар, ни за Тијабару. Ц'кле у мобилни и у телевизор, на улицу не излазе, по пут не умеју да оде, саплитају се.

Деца су са', што би се рекло, свилена.

У моје време морал си све да знајеш, неје имал кој да те пази, сам си се пазил, ил' су те пазили друђи.

Мајћу и башту, деду и бабу, вицевал си само на једење и спање, а неје ни требало повеише, јер би само окање ишло.

Затова је било боље да одлатиш, и да те нема.

На њи' глава мирна, а ти си се спасил.

Све што си имал, решавал си на улицу.

Тува си јел мазано, пил, трчал, тува си се и тепал. Наодил си се на раду, куде другде, ако неје на улицу.

И неје тепање било само међу Пазарци и Тијабарци, Касаринци и Новомалци, него је било и међу улице.

И ако је Пирот бил малеч'к и сви су се познавали, неси могл тићем тека да се слуњаш, на там', на вам', по нагоре, по надоле, како недотепан.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Свако дете из улицу, имало је своју работу.

Нај малчћити, пазили су кој мињује, кој назрта, а кој залати како куче у чуждо.

А они сирома, несу знали ни куде су пошли, ни куде че стизају, ни кога че сречају, ни да ли че им се гаче тресу оди стра', важно, обикаљали су како им је речено.

Поголемити су разносили аброви, па су летели како бесни да не одоцне, да ћи некој не залалаше, па да не заборавае какво требе да речу, како да је това било, кој' знаје кол'ко важно.

Е, најголемити су били главни, они су се тепали. А какво је това тепање било, требало је да видиш.

Неје това било обично тепање, кој кога сретне, кој кога стигне, него се заказувало.

Кад се тепање закаже, напред су ишли прво накокошени тепачи, у длђе гаче и боси.

По њи, грбину да им варде, ишли су тија што се још несу увежбали и што још неразбирају, али че помагају.

На крај, подрипували су нјмал'чћити, који су се за бијење тек учили.

Девојчетија из улицу ишла су, напред, назад, насмитала и молила да се ману од туја работу.

Али никој неје мог'л голему силу да задржи, затова, што никој од њи неје ни помишљал да се мане, а камо ли да бега.

Тепање је почињало тека, што су најјаћити прво скрцали са зуби јед'н на другог, подлатили, ћимали с руће, па кад би видели да нема назад, почињал' би мегдан, ударање у груди и ритање.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

И све би тека ишло, док би се њињити држали.

Кад би почели да губе, урипувала би резерва.

Тепање колко очеш. Што с песнице, што с чворновате нође, не мож' се нагледаш.

Најголема подршка били су најмалечћити. Они су ударали и с пручће, штипали, апали. Од големити си и мог'л да се курталишеш некако, али од њи', јок.

Мегдан је мог'л да се дели, кој знаје кол'ко и кој знаје до када, да девојчетија несу насмитала.

Због њино окање и викање, доклецала би по некоја залудна баба, назрнула на капију, па кад би видела как'в је калабалк, уокала би се по мегданџијете.

Тегај би се прећидало с бијење, неје због балдисување, него затова што им је она познавала родитељити, па је тепањето могло да се настави и дома.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

САДРЖАЈ

Реч жирија	3
Лазар Стефановић • Сталаћ CIRCULOS	7
Тања Ђурђевић • Велико Градиште ТГА ЗА ЈУГ	14
Милијана Радић • Београд Цимерка	17
Владимир Тимић • Панчево 16	21
Борис СТАРЕШИНА • Пирот ЧИЧКА САВКО, БУДИ МИ ДРУГ	28
Гавра ВЛАШКАЛИН • Зрењанин ДЕЖМЕКАСТИ	35
Андрија СТАНУЛОВИЋ • Пирот ДОК СЕ ОЧИ НЕ НАВИКНУ НА МРАК.....	41

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2016.

Тамара Живковић • Пирот ЕКВИЛИБРИЈУМ.....	44
Тихомир Јовановић • Београд СВЕМИРСКИ ГУЛАГ.....	47
Тамара Мартиновић • Нови Београд ИЗЛОГ АПОТЕКЕ.....	52
Милош Живковић • Београд КАСАПНИЦА.....	55
Милана Грбић • Кикинда ПРИЧА КОЈА СЕ САМА ПИШЕ.....	61
Милан Бабић • Лондон ПРИЈАТЕЉИ.....	68
Бојана Николетић • Београд ПУТ ЗА ГРОБЉЕ.....	76
Венета Минић • Пирот ТЕПАЊЕ.....	79